

Egill Einarsson í Holti 1791<sup>1</sup>

Anno 1791, þann 19. janúar, var af okkur undirskrifuðum virtir og uppskrifaðir sterbús fjármunir, sem Egill sál. Einarsson átti, hver sálaðist þann 28. febrúar á Görðum á Akranesi á suðurreisu sinni og var þessum fjármunum framvísað af hans eftirlifandi ekkju, Gróu Jónsdóttir, búandi í Holti hér í Torfalækjarhrepp, sem eftir fylgir:

	Rd.	Sk.
Bókum		
Vídalínspostilla dopperuð og spennluð	1	24
Graduale rotinn		27
Gerhardi hugvekjur spennlað		36
Dægrastyttingar gjörðar af hr. Steini		16
Eintal sálarinnar spennlað		37
Miðvikudagspredikanir ditto		16
Hallgríms sálmar gamlir ditto		14
Krossskólasálmar rotnir		5
Pontoppidans spurningar		4
Stafrófskver og skrifaðir sálmar		4
Jóns lögbók rotin		9
Valdimars rímur		10
Klæðnaði		
Kvenhempa af vaðmáli borin	1	16
Ditto önnur með flossaum	1	36
Blátt pils af klæði með ísaum	2	24
Blátt pils vænt	3	36
Blá svinta með ísaum og einum hnappi <sup>2</sup>		72
Rauð svinta með silfurbúnri <sup>3</sup> tölu og tveimur silfurknöppum	1	68
Klæðistreyja með frunsu framan [á] barminum og einlögðum kraga á vænum	1	32
Treyja með rauðum kraga gömul		36
Gamalt smáléftstraf		18
2 tröf af 14 fiska lérefiti, gömul		48
Blár klútur með rauðum röndum		64
2 klútar bláir, báðir gamlir		18
Beltisband með silfurhringju		80
Gamall hvítur klútur með lausasaum		34
Gamall silkiklútur		34
Ditto lakari, báðir rauðir		28
Rautt og gult hálssilki		27
Silkiklútfiða blá		18
Rauður og svartur léreftsklútur		36
Léreftsklútur útdreginn		6
Mussa af vaðmáli með koparhnöppum		56

<sup>1</sup> Sýslumaðurinn í Húnavatnssýslu ED2/48.

<sup>2</sup> Bláðið bögglað hér og víðar.

<sup>3</sup> Stendur svo.

Rúmfötum		
Gömul sæng af boldangi með fiðri		80
Tvær rekkjuvoðir, önnur nýleg		48
Gamalt brekán		58
Tveir koddar gamlir		16
Tvær rekkjuvorðir enn nú gamlar		34
Brekán lélegt		32

Í kistum		
Gömul tveggja vætta kista skrálæst		72
Önnur ditto skrálæst		68
Ein vættarkista skrálæst		48
Pallkistill skrálæstur		38
Skápur skrálæstur		68
Skriflis kistill		5

Í búsgagni		
Þriggja tunnu sár, gjarðfár og gamall	1	
Tunnusár með loki		48
Tunnusár nýlegur	1	6
Tveggja fjórðunga kolla		34
5 kollur matheldar		48
3 fötur gamlar, tvær af þeim lélegar		30
Fjögur trog matheld		54
Fjórir askar, þrír af þeim lélegir		36
Strokkur með stöng og loki		54
Fjögra fjórðunga pottur, bættur og brunninn		72
12 marka pottur		48
Fjórðungspottur		72
Sex marka pottur		48
3 ausur lélegar		10
3 skálir, ein væn		18
Tvennar ösk[j]ur		9
Fjögra potta kútur gamall		12
Hálftunna og stampur		12
Skyrgrind og sílgrind		8
Askur ennú		4

Í tinverki		
Tinfat með tvennum börmum, að vigt 4 ½ pund nýlegt	1	24
Pottkanna af tini, 2 ½ pund		54
Leirskál		9
Par borðhnífa og einn hnífur rauðskeptur		9
Nautshyrnings spæmir		12

Í reiðtygjum		
Söðull með reiða með látúnsstykkjum	4	
Tvennar koparhringjugjarðir		48
Beisli með koparstöngum		54
Söðuláklæði og blómstursaumssessa	1	54

Beisli með járnstöngum vænt	64
Þófaól, kvenístöð og tvær járnhringjugjarðir og svipa, þetta nýlegt	32
Í reiðskap	
Tvenn ólarreipi léleg	28
5 pör bandreipa í sæmilegu standi	90
2 klifberar með reiðskap og tveir lakari	48
Reiðingur	4
Einir klafar nýir og torfkrókar	80
3 meisar lélegir	32
Í amboðum	
2 orf og tvær hrífur	24
1 klára og borðstúfur	10
2 rekur með vari lélegar	20
1 páll nýlegur	32
Í járn	
6 flatskeifur og nokkrir naglar	24
Reisla með steinlóði	48
2 lásar gamlir og lélegir	18
1 gamall klaufhamar	14
Handexi og skarexi lélegt	20
Þversög og hefill lítt brúkanlegt	3
Gamall torfljár	26
2 grasljáir brúkaðir, 28 sk.; og grasajárn 32 sk.	35 <sup>4</sup>
Í viði	
Rúm með bríkum og skör fyrir	72
Rúm annað með lausum bríkum lélegt	16
Pallur með pallstokkum	1 16
Laus viður og raftar	68
Vefstaður, vantar þó nokkuð til	48
Garða umbúningur [í] lambhúsi lélegur	18
Fjánhús tilstandandi með hurð og dyrastöfum, garðastokkum, og garðaböndum, reft með grenivið, vel stæðilegt, níu álnir á garða	1 48
Gamalt borð vænt og furuborð	36
Borðpartur 3 álnir og fjöl styttri	9
Ein spíra dönsk heldur en júferta	20
Tvær hurðir á járnum	48
Í skinum	
13 merkur af nautsleðri	72
18 merkur [af] sauðskinum	66
Skinbrók gömul	32

---

<sup>4</sup> Stafirnir klesstir og spurning um rétta verðlagningu.

Í aðskiljanlegu	
Málaðar tréösk[j]ur stórar	9
1 fjórðungur af hvítri ull	72
Ullarkambar gamlir	27
Rokkur danskur, gamall, og 2 snældur	34
3 þrjónar, einir smábands af þeim	13
Lampi og panna og brotinn spegill	29
Tveir hrosshársþokar	32
Tvær pottflöskur og 1 hálfmerkurflaska	10
Gömul sessa	12

Í fríðu	
1 kýr miðsvetrarbær	4 48
1 þrettán vetra gömul	4 48
12 ær	9
6 gimbrar nú [á] annan vetur, 60 sk. hver	3 72
4 sauðir veturgamlir	2 64
1 sauður tvevetur	1
1 hrútur tvævetur	1
12 lömb	3
1 hestur rauður, sagður tvítugur	4
1 foli fjöggra vetra	5
1 rauður færleikur	5
Jar[p]t folald	<u>1</u> 32
Summa	105 33

Hér hjá var ekkjan aðspurð undir votta hvort engvir fjármunir tilheyrðu þessu sterbúi aðrir en hér væri á nafn nefndir, hvar til hún svarar: Nei. Hér með var aðspurt hvort nokkrar skuldir að sterbúið ætti hjá öðrum, hvar til ekkjan svarar: Nei. Síðan var aðspurt hverjar skuldir að fyrrnefnt sterbú ætti að gjalda, hvar til að á nafn eru nefndar þessar eftirfylgjandi:

	Rd.	Sk.
Landskuld að Þingeyrum	3	36
Til prestsins sr. Rafns Jónssonar		35
Ditto síðan 1788, eitt reysterandi af skuldum sem meðfylgjandi listi <sup>5</sup> sýnir	56	
Til hr. sýslumannsins þinggjald í vor		90
Til Hannesar fyrir mjólk sem reiknast		<u>36</u>
Summa	5	60

Erfingjar þessara fjármuna eru tvö börn, heitir það eldra Sólveig, 4 ára gömul, en hin yngri Þórunn, hálfis annars misseris gömlu. Fjárhaldsmaður þessara barna er Bjarni Einarsson á Strjúgi í Langadal, föðurbróðir barnanna, annar Jón Jónsson búandi í Köldukinn, móðurbróðir barnanna. Hér hjá biður ekkjan, Gróa Jónsdóttir, þess að geta að hún fái sína morgungjöf í skiptunum, sem eru þessir fjármunir: Jónsbók, tinfatið og kapallinn með folaldinu því fyrir morgungáfupening hafi fyrir kapallinn látnir verið.

Sama st[að] sem fyrir greinir.

Erlendur Guðmundsson, Sigurður Gíslason

---

<sup>5</sup> Þennan lista vantar.

Anno 1791, þann 22. júlí, að Holti á Ásum var til staðar constitueret sýslumaður, Björn Jónsson, til að skipta sama staðar tilföllu sterbúi eftir hreppstjórnann Egil sál Einarsson millum hans eftirlifandi ekkju, Gróa Jónsdóttur, og tveggja þeirra dætra, Sólveigar og Þórunnar. Sterbúið var af hreppstjórnun uppskrifað þann 19. janúar næstliðinn. Mr. Bjarni Einarsson á Strjúgsstöðum er nánasti væрге barna Egils sál. hvörjum sýslumaðurinn hafði þess vegna tilskrifað að vera hér nálægur við þessa sterbús skipti, en þar bæði Blanda og önnur óhægð hefur því hamlað, svo mætir S.F. presturinn, sr. Rafn Jónsson, í hans stað eftir constitueraðs sýslumannsins anmodning, til að uppástanda og í agt taka þeirra ómyndugu erfingja besta við arfaskiptin, sem þannin fram fóru, í viðurvist hreppstjórnans Erlends Guðmundssonar og bóndans Hannesar Jónssonar, sem fylgir.

Fyrst var ekkjan, Gróa Jónsdóttir, sjálf nálæg aðspurð hvort ei hefðu úti gleymst engvir fémunir sem sterbúinu tilheyri og hér eigi til skipta að koma, hvörju hún neitar og segir allt hafi við uppskriftina tiltínt verið, sem hún hafi til munað og framar geti hún ei til sagt. Presturinn, sr. Rafn, uppástendur að í uppskriftinni finnist ekkert af fatnaði mannsins, einnin vanti þar nokkuð af hennar (ekkjunnar) eigin fatnaði, til dæmis hött, rautt klæðispils og pilsklæði, svintu af kersu og nokkra klúta með víðara, einnin 1 stj[ö]rnuskjóttan fola. Hér til svarar ekkjan að það mesta af fatnaði mannsins hafi farið suður með honum og gengið til hans útfarar kostnaðar, en hitt það eftir hafi verið heima hafi hún sumpart fengið vinnupilti sínum, sumpart selt upp í landskuldina og fyrir matbjörg handa heimilinu, eins hafi hattverðið gengið til skuldanna og svuntan, en með pilsíð og pilsefnið kannast hún ei að fargað hafi, ei heldur klútunum. Skjótti folinn sé ánafnaður Bjarna Einarssyni á Strjúgsstöðum fyrir 6 rd. skuld hann eigi hjá sér og því hafi hann ei verið uppskrifaður. Ekkjan eftir gefur dætrum sínum útfararkostnaðinn. Af þeim kindum sem uppskriftin um getur segir ekkjan að fargast hafi á næstl. vori 8 ær, 2 sauðir og 1 gemlingur. En sá nú eftir lifandi peningur er þannin virtur í skiptunum millum erfingjanna:

	Rd.	Sk.
1 kýr jólbær	6	
Önnur dito 13 vetra, ogsvo jólbær	5	60
10 ær ungar og gamlar á 1 rd.	10	
3 sauðir tvævetrir á 1 rd.	3	
1 sauður þrevetur	1	32
11 veturgamlar kindur á 80 sk.	9	16
1 hestur rauður, sagður tvítugur	4	
1 dito bleikur, fimm vetra	8	
1 færleikur rauður, miðaldra	6	
1 jarpt hesttrippi	3	
1 brúnskjóttur foli, þriggja vetra	5	
Til samans	61	12

Sem er 16 rd., 36 sk. meir en eftir uppskriftinni, hvar við bætist torfkrókar, 12 sk., og reisla með steinlóði, 48 sk., sem hvörtveggja hefur gleymst í uppskriftinni.

Sú angefna 6 rd. skuld til mr. Bjarna á Strjúgsstöðum kann svosem aldeilis óbevisuð ei af skiptaréttinum antakast eður af sterbúinu útbetalast, hvörs vegna henni er frá vísað og kemur svo sá brúnskjótti foli, sem af ekkjunni var útlagður til Bjarna, sterbúinu til góða og skipta millum erfingjanna. Einnin er frávísað 36 sk. skuld Hannesar þar hann sjálfur nálægur segist ekkert tilkall hafa til sterbúsins, og ekkjan segist hafa betalað af prestsskyldunum 27 sk. til sr. Rafns, svo þar af standa einasta eftir 7 sk. Var svo útlagt í þær bevisanlegu skuldir þetta eftir fylgjandi:

Til hr. notarius Odds Stephanssonar:

	Rd.	Sk.
Kvenhempa af vaðmáli borin	1	16
Þriggja tunnu sár gamall og gjarðfár	1	
Valdimarsrímur		10
Klára og broddstafur		10
1 sauður tvævetur	<u>1</u>	
Til samans:	3	36
Til prestsins, sr. Rafns:		
12 marka pottur		48
2 nautshyrningsspæmir		12
Þversög og hefill lítt brúkanlegt		<u>3</u>
Til samans		63
Til sýslumanns Ísleifs [Einarssonar]:		
Fimm pör bandreipa í sæmilegu standi		90
Til mr. Erlends Guðmundssonar fyrir hans ómak við skiptin:		
Ein spíra dönsk heldur en jufferta		20
1 par öskjur		<u>4</u>
Til samans		24
Til prestsins sr. Rafns fyrir hans ómak við sama:		
1 brekán gamalt og lélegt		32
Til ekkjunnar Gróu Jónsdóttur fyrir hennar morgungjöf:		
Söðull með látúnsstykkjum og reiða	4	
Vídalínspostilla doppuð og spennluð	1	24
Tinfat með tvennum börnum, að vigt 4 ½ pund, nýlegt	1	24
Tvennar koparhringjur gjarðir		48
1 sauður tvævetur	<u>1</u>	
Til samans	8	
Til sýslumanns Björns fyrir skatt 1790:		
1 fjögra fjórðunga pottur bættur og brunninn		72
Tveir lásar gamlir og lélegir		<u>18</u>
Til samans		90

Er svo skuldanna summa 14 rd., 47 sk. sem tekinni<sup>6</sup> frá heilu sterbúsins upphæð, verður til baka 107 rd., 82 sk., hvar frá ennú gengur fyrir skiptasalarium og forsiglingspeninga 1 rd. og fyrir skiptabréfið upp á 5 örk 2 rd., 48 sk., til samans 3 rd., 48 sk., hvar upp í útleggst:

Ein vættarkista skrálæst	48
Einn skápur skrálæstur	68
2 orf og 2 hrífur	24
2 rekur með vari lélegar	20

---

<sup>6</sup> Stendur svo.

1 sauður tvævetur	1	
1 dito veturgamall		80
Til samans	3	48

Kom svo til skipta millum erfingjanna 104 rd., 34 sk.

Til ekkjunnar, Gróu Jónsdóttur, í hennar helming útleggst fylgjandi:

Graduali rotinn		27
Gerhardi hugvekjur spennlað		36
Miðvikudagsprédikanir spennlað		16
Hallgríms sálmar gamlir, dito		14
Blátt pils vænt	3	36
Rauð svinta með silfurbúinni tölu og tveimur silfurhnöppum	1	68
Treyja með rauðum kraga gömul		36
Gamalt smálérefts traf		18
1 traf af 14 fiska lérefsti gamalt		24
2 klútar bláir, báðir gamlir		18
Gamall hvítur klútur með lausasaum		34
Gamall silkiklútur		34
Rautt og gult hálssilki		27
Silkiklútfiða blá		18
Gömul sæng af boldangi með fiðri		80
Tveggja vætta kista skrálæst		68
1 pallkistill skrálæstur		38
1 tunnusár nýlegur	1	6
1 tveggja fjórðunga kolla		34
4 trog matheld		54
1 strokkur með stöng og loki		54
1 fjórðungspottur		72
3 ausur lélegar		10
3 skálar, ein væn		18
Tvennar öskjur		9
1 fjögra potta kútur gamall		12
1 hálf tunna og stampur		12
1 skyrgrind og sílgrind		8
1 leirskál		9
1 pör borðhnífa og 1 hnífur rauðskeptur		9
Tvenn ólarreipi léleg		28
Tveir klifberar með reiðskap og tveir lakari		48
1 reiðingur		4
Einir kláfar nýir		68
Einn torfkrókur		12
3 meisar lélegir		32
Rúm með bríkum og skör fyrir		72
Pallur með pallstokkum	1	16
Laus viður og raftar		68
Vefstaður, vantar þó nokkuð til		48
Garða umbúningur í lambhúsi lélegur		18
13 merkur af nautsleðri		72

18 merkur af sauðskinnnum		66
Ein skinnbrók gömul		32
Tveir hrosshárs þokar		32
Tvær pottflöskur og 1 hálfmerkur flaska		10
Gömul sessa		12
Fjánhús tilstandandi með hurð og dyrastöfum, garðastokkum og garðaböndum, reft með grenivið, vel stæðilegt, 9 álnir á garða	1	48
Stafrófskver og skrifaðir sálmar		4
1 kýr, 13 vetra, jólbær	5	60
5 ær ungar og gamlar	5	
6 kindur veturgamlar	5	
Rauður hestur, tvítugur	4	
Rauður færleikur miðaldra	6	
Hesttrippi jarpt	3	
Summa	52	17

Til Sólveigar Egilsdóttur		
Helmingur í miðsvetrarbærri kú	3	
2 ær	2	
Bleikur hestur, 5 vetra	8	
1 sauður þrévetur	1	32
Dægrastyttingar hr. Steins		16
Eintal sálarinnar spennlað		27
Kvenhempa með flossaum	1	36
Blá svunta með ísaum og einum hnappi		72
Traf af 14 fiska lérefiti gamalt		24
Blár klútur með rauðum röndum		64
Rauður og svartur léreftsklútur		38
Léreftsklútur útdreginn		6
Mussa af vaðmáli með koparhnöppum		56
Tveir koddar gamlir		16
Tvær rekkjuvoðir gamlar		34
1 skrifliskistill		5
1 tunnusár með loki		48
3 fötur gamlar, 2 af þeim lélegar		36
5 kollur matheldar		48
4 askar, 3 af þeim lélegir		36
1 sex marka pottur		48
1 pottkanna af tini 2 ½ pund		54
Reisla með koparstöngum		54
Þófaól, kvenistöð, 2 járnhengjugjarðir og svipa, allt lélegt		32
1 páll nýlegur		32
6 flatskeifur og nokkrir naglar		24
Reisla með steinlóði		48
1 gamall klaufhamar		14
Handexi og skarexi lélegt		20
Gamall torfljár		26
2 grasljár brúkanlegur		28



Grasajárn		4
Rúm með lausum bríkum, lélegt		16
Gamalt borð vænt og furuborð		36
Rokkur danskur gamall og 2 snældur		34
Summa	26	8

Til Þórunnar Egilsdóttur		
Helmingur í jólbærri kú	3	
3 ær	3	
4 kindur veturgamlar	3	32
Brúnskjóttur foli þriggja vetra	5	
Krossskólasálmar rotnir		5
Pontoppidans spurningar		4
Jóns lögbók rotin		9
Blátt pils af klæði með ísaum	2	24
Klæðistreyja með frunsu framan á barminum og einlögðum kraga vænum	1	32
Beltisband með silfurhringju		80
Rauður silkiklútur		28
2 rekkjuvoðir, önnur nýleg		48
Gamalt brekán		58
Gömul tveggja vætta kista skrálæst		72
Söðuláklæði og blómstursaums sessa	1	54
1 reisa með járnstöng, vænt		64
Borðpartur, 3 álnir, og styttri fjöl		19
2 hurðir með járnnum		68
Málaðar treflaöskjur stórar		19
1 fjórðungur af hvíttri ull		90
Ullarkambar gamlir		27
Þrennir þrjónar, einir til smábands		15
Lampi og þanna og brotinn spegill		29
Summa	26	9

Mr. Bjarni Einarsson á Strjúgsstöðum er sem áður sagt nánasti væрге nefndra systra að lögum, annars sýnist rýmilegast að móðir þeirra, ekkjan Gróa Jónsdóttir, hafi sjálf með tilsjón nefnds Bjarna fjárhald sinna barna, svo lengi hún vill og má það að lögum gjöra, hvörs vegna henni nú og svo tilsegist og afhendist allur þeirra föðurarfur í fríðu og dauðu.

Slúttast svo þessi skiptaforretting með sýslumannsins og hlutaðeiganda, samt viðverandi votta nöfnum, sama stað, ár og dag sem upphaflega greinir,

B. Jónsson